



## ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

7700 Търговище, пл. Свобода  
Телефон: +359 601/68612; факс: +359 601/620 57, 622 12  
e-mail: obshtina@targovishte.bg; www.targovishte.bg



### ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ ЗА 2023 ГОДИНА

Програмата за развитие на туризма в община Търговище е разработена на основание чл. 11 от Закона за туризма, в съответствие с Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма, във връзка с приоритетите на Областната стратегия за развитие на туризма и съобразно задачите на Общинския план за развитие на Община Търговище.

Общинската програма за развитие на туризма в община Търговище е приета с Решение №18, Протокол №50 от 27.04.2023 г. на Общински съвет – Търговище.

Настоящата програма за развитие на туризма в община Търговище е естествено продължение на дейностите по извеждане и систематизиране на целите, мерките и приоритетите за утвърждаване на устойчиви и балансирани схеми за развитие и управление на туристическите дейности и потенциал на общината.

В Програмата за развитие на туризма в община Търговище бяха заложили определени цели и приоритети, базирани на действащите механизми в условия на нормална икономическа и социална среда, в която туризмът е сред отраслите в икономиката с потенциален растеж, както в регионален, така и на национален мащаб.

Оценяват се възможностите, които страната ни предоставя за целогодишни туристически посещения с богато културно-историческо наследство и вдъхновяваща природа, природните богатства, както в близост до българското Черноморие, така и във вътрешността на страната.

Туризмът в България се възстановяваше от ковид кризата и се готвеше за своя летящ старт, но, за жалост, военните конфликти близо до страната ни и разразилата се инфлация не позволиха бърз рестарт след пандемичните сривове. От една страна, войната в Украйна отблъсна доста чуждестранни туристи през летния сезон, а от друга – инфлацията сви намеренията на българите за туристически разход. Въпреки това бе осигурена една добра екосистема с потенциал за устойчивост за целия сектор „Туризм“.

През 2023 г. България е посрещнала около 20% повече туристи в сравнение с предходната 2022 година. Реализираните туристически нощувки у нас за изминала 2023 г. са с 12% повече спрямо 2022 г. Най-висок е бил интересът към религиозен и културен туризм. Над 30% от пътуванията са до популярни дестинации за културен и религиозен туризм. Около 27% от туристите са почивали по Черноморието. Летният сезон е преминал успешно с удвояване на нощувките на чуждите летовници в морските ни курорти. На трето място с висок интерес е СПА туризмът.

Реализираните нощувки в Община Търговище за периода януари - декември 2023 г. са на 30 798 лица. Броят на гостите, отседнали в местата за настаняване са близо 20869, от които 18 226 са българските посетители и 2 643 чужденци. Като цяло се запазва тенденцията спрямо 2022 г. Приходите от нощувки са в размер на 2 285 760 лв., в средно 10 места за настаняване.

След пандемията и в резултат на нормализиране работата се констатира сериозно нарастване броя на посетителите в музейните обекти. Данните показват 3 пъти по-голямо

увеличение на посещенията в музея, което рефлектира и върху приходите. Посетителите са 14 737, в т.ч. 5 783 – с безплатен вход. Освен български граждани, сред посетителите са и чуждестранни граждани от над 13 страни. Приети са 3 гостуващи изложби.

Действащи са 4 постоянни музейни експозиции (Археологическа експозиция, Славейково училище, Свещарова къща, къща-музей „Никола Симов - Куруто). Хаджи Ангеловата къща е затворена за посещения към момента поради реставрация.

Спечелени и в процес на реализация са 8 проекта: 2 са насочени към реставрация и консервация на музейни обекти, 1 е свързан с преодоляване и справяне с последствията от енергийната криза и издръжката на музейните обекти, 1 е насочен към оборудване на фондохранилище и 3 са свързани с издаването на рекламни и научни издания, 1 е свързан с дейности по съхранение и популяризиране на движимото културно наследство. Всички проекти са финансирани по програми на Министерство на културата. Община Търговище предостави 50 000 лв. за финансиране на археологическите проучвания на обект „Античен и средновековен град Мисионис“. Предприети са финални действия по предоставянето на Античния и средновековен град Мисионис за стопанисване от държавата на Община Търговище.

Дейностите, заложи за изпълнение в Общинската програма за развитие на туризма в Община Търговище за 2023 г., в основната си част бяха реализирани. Бяха осъществени събития от културния и спортен календар на общината. Бе проведен Традиционният пролетен панаир и Изложение Търговище – събития, съпътствани от богата културна и увеселителна програма. Изготвиха се рекламни туристически материали – пътеводител и карта. Продължиха дейностите по изграждане на нова информационна и указателна инфраструктура в градска среда.

Организацията и информационното обслужване бяха част от компетенциите на Туристическия информационен център и Община Търговище. Предоставяна бе информация за популяризиране на онлайн каналите на Министерство на туризма. Бяха сведени актуални статистически данни за изготвяне на анализ, одобряване на текстови и имиджови брошури с обекти за рекламни клипове от Организацията за управление на Дунавски туристически район. Системно се поддържа интернет сайта и фейсбук страницата на Туристическия информационен център. Проведени бяха събирания на Консултативния съвет по въпросите на туризма в Община Търговище. Разглеждани и засягани бяха актуални теми и събития. Съвместно с Местното туристическо сдружение се поддържаха контакти с туроператори.

Изнасянето на Туристическия информационен център в рамките на Традиционният пролетен панаир би било алтернатива на популяризирането на основните разработени туристически продукти. Функциите на продавач и информатор, а не толкова на гид биха повлияли върху приходите от дейността му.

Моделът на масов туризъм всъщност се оказва неработещ. Индивидуалният семеен туризъм се оказва устойчив, базиран на къщи за гости и семейни хотели с ориентация към по-специализиран туризъм – кулинарен, културно-познавателен, екотуризъм.

Античният и средновековен град Мисионис е със специален фокус към археологическите обекти, засилващи вниманието към културно-историческият туризъм, позволяващ утвърждаването му като целогодишна дестинация с положителен ефект на национално и регионално ниво.

Подобряването на дигиталното промотиране, изготвянето на кратки видеа, даващи информация за архитектурната забележителност със съвместна работа на експерти и представители на туроператори, са определящи за създаването на

туристически продукт, популяризиращ региона и страната целогодишно. Развиването на комплексен туристически продукт и ефективен регионален маркетинг.

Като цяло последствията от епидемиологична обстановка, военните конфликти и инфлацията наложиха големи рестрикции в сектора и той се превърна в бизнес, който все по-малко започна да зависи от хората, които го правят.

Предизвикателството да се съхрани ресурса и хората, ангажирани с него, стои все повече на дневен ред, променяйки сегмента към очакванията и действителността.



Планирането на дейностите по програмата за развитието на туризма за 2024 г. от Общинската програма за развитие на туризма в община Търговище трябва да бъдат реалистични: от една страна трябва да бъдат изпълними като заложен цели, а от друга страна, да бъдат осъществими като разполагаеми ресурси в условия на невъзможност за планиране и целеполагане.

Осъществяването на целите, заложен в програмата, изисква значителни финансови ресурси. Съгласно чл. 60, ал.1 от Закона за туризма средствата за развитието на туризма в общините се набират от:

1. средства, предоставени за изпълнение на целеви програми и проекти;
2. средствата, събрани от туристическия данък;
3. дарения и помощи, средства по международни програми и споразумения, когато не е предвидено те да постъпят в държавния бюджет.

Приходите от туристически данък през 2023 г. са в размер на 16 811 лв., като за 2022 г. са били в размер на 16 055 лв. През 2024 г. са предвидени приходи от този данък в размер на 15 500 лв.

Настоящият Отчет по Общинската програма за развитие на туризма в Община Търговище за 2023 г. е приет с Решение №....., Протокол №.... от .....2024 г. на Общински съвет – Търговище.

	<b>ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ</b>	
	7700 Търговище, пл. Свобода Телефон: +359 601/68; факс: +359 601/620 57, 622 12 e-mail: obshtina@targovishte.bg; www.targovishte.bg	

## ПРОГРАМАТА

### ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ 2024 ГОДИНА

#### ВИЗИЯ

Община Търговище - разпознаваема туристическа дестинация с утвърден индивидуален облик.

#### ЦЕЛИ

Целите за развитието на Община Търговище се базират на постигане на устойчиво развитие на туризма чрез:

- Изграждане на работещ и конкурентноспособен модел на развитие;
- Разумно използване на природния и културен туристически ресурс и развитие на модерна туристическа инфраструктура;
- Балансирано развитие на туристическия продукт;
- Провеждане на активна маркетингова политика на дестинацията за популяризиране и утвърждаване нейния имидж на туристическия пазар;
- Укрепване на институционалната рамка за развитието на туризма в общината;
- Насърчаване координирането на политиката и сътрудничеството между местната власт, частния сектор и неправителствените организации;
- Организация и информационно обслужване;
- Насърчаване развитието на малкия и среден бизнес и разкриване на нови работни места в сферата на туризма. Провеждане на професионално обучение и повишаване на квалификацията, изграждане на нови умения на заетите в туристическия бизнес.

Основните направления, свързани с развитието на туризма в общината, ще се базират на потенциала (природно и културно-историческо наследство), с който тя разполага, като продуктовата диверсификация се осъществи чрез разработването на нови продукти. Традициите, природните дадености и местоположението на общината са предпоставка за развитието на различни видове туризъм, определящи туристическия продукт на общината: Културен/Познавателен; Селски; Екологичен; Спортен; Винен туризъм.

Основните предизвикателства и рискове са свързани с инфраструктурното осигуряване, изграждането на съоръжения за допълнителни развлекателни дейности и атракции. На практика всички предвидени дейности ще подпомагат туристическото развитие, защото са свързани с подобряването на месната среда (селища, пътища, инфраструктура и др.), неотменна част от туристическия продукт на всяка дестинация.

#### ПРИОРИТЕТИ

**Културно - познавателен туризъм**

Културният туризъм заема 11,1% в дела на всички туристически продукти в България. Съществува тенденция на ръст на културния туризъм в световен и национален мащаб. Културният туризъм задоволява специфични естетични, интелектуални и психологически потребности на личността и предполага висока обща култура, засилена любознателност и наличието на изследователски дух у практикуващите го туристи. Този вид туризъм може да бъде изключително вълнуващ и удовлетворяващ. По територията на цялата страна са пръснати уникални археологически открития – древни селищни могили от епохата на неолита, тракийски светилища и гробници, останки от римски градове, византийски и средновековни крепости, църкви и манастири, текета и много други.

Тракийско, римско, византийско, турско, възрожденско и съвременно присъствие са напластявали културата и ценностите в района на Община Търговище. Крепостите и селищата край Търговище разкриват значимото място, което регионът е заемал в живота на Първото и Второ Българско царство.

Ранновизантийският и средновековен град Мисионис е първообразът на гр. Търговище, утвърдил се като търговски и християнски център, със стратегическо отбранително значение за българските столици Велики Преслав и Велико Търново.

Министерският съвет прие решение за безвъзмездно предоставяне за управление на „Късноантичен и средновековен град „Мисионис“ на община Търговище за срок от 10 години.

Потенциалът за експлоатация и развитие на културно-историческите забележителности са заложиени в следните:

#### МЕРКИ:

- Разработване на стратегия за ползването на „Късноантичен и средновековен град „Мисионис“ по разкопки, консервация, социализиране и маркетинг;
- Оценка и анализ на разполагаемия ресурс и препоръка за превръщането им в завършен туристически продукт с атрактивен характер;
- Оптимално използване и съхраняване на културния потенциал – архитектурно-историческото наследство, паметници на културата, музеи, фестивали, обреди, традиции и обичаи за активизиране на туристическата индустрия;
- Насърчаване на сувенирната индустрия;
- Обучение и квалификация на кадри пряко ангажирани в отрасъла за работа в сферата на културния туризъм, а именно; аниматори, уредници, организатори, екскурзоводи и др.;
- Изпълнение на дейностите заложиени в Културният календар на общината;
- Разработване на информационна система и поставяне на указателни табели за местонахождението на културно - историческите туристически обекти;
- Разработване на периодични маркетингови проучвания относно специфичните интереси и нужди на туристите при посещенията си;
- Изготвяне на специализирана информация за ученици с цел засилване на интереса и подобряване на знанията им относно културно-историческите забележителности в община Търговище.

#### Екотуризм

Основният фактор, който предопределя избора на дестинация за екотуризм е атрактивната природа с богато биоразнообразие: природни паркове, уникални природни забележителности, впечатляващи пещери.

Създадени са условия за всякакви екологично съобразни дейности – разходки, планински преходи, наблюдение на птици, животни и растения, посещение на природни забележителности и много други. Основна и водеща обаче винаги е мисълта за

съхраняване и опазване на природата. 72% от практикуващите екотуризъм го съчетават с други видове туризъм.

#### МЕРКИ:

- Активна грижа чрез планове за управление на защитените територии;
- Провеждане на умерена политика и в рамките на допустимото ползване на екологичен ресурс;
- Изработване на механизми генериращи приходи за опазване на биологичното разнообразие;
- Подобряване на общата информираност относно разполагаемият ресурс в община Търговище;
- Разработване на специални образователни програми и залагането им в образователният процес на подрастващите;
- Изграждане на обща и специализирана инфраструктура при разработване на продукти и услуги в областта на екотуризма.

#### Селски туризъм

Селският туризъм в основната си част популяризира българския бит и култура, като гарант за запазване на националната ни идентичност, съхранявайки фолклора, обичаите и традициите ни. В българското село туристът е желан гост. Той може да участва в селскостопанската работа, излети, преходи с коне, в изучаването на местни занаяти и местната кухня, беритба на горски плодове и билки. Проблемите в селския туризъм са свързани с инфраструктурата.

#### МЕРКИ:

- Утвърждаване на мерки по съхраняване автентичността и уникалната селска атмосфера;
  - Балансирано изграждане на туристическата инфраструктура в съотношение селскостопанство/лукс;
  - Изграждане и утвърждаване на маршрути по стопанства;
  - Популяризиране на българската кухня, месни традиционни кулинарни специалитети и типичното топло българско гостоприемство;
  - Изготвяне на календар на фолклорни събития, сборове, седенки, обичаи;
  - Съхраняване на традиционните дейности в селското стопанство.
- Възможността туриста да участва от първа ръка в процеса на добиване, отглеждане и консумация на продукцията.

#### Спортен/приключенски туризъм

По своята същност спортният туризъм може да има активен или пасивен характер, в зависимост от участието в него. Пасивността се изразява в това туриста да бъде зрител а не пряк участник. Главни негови почитатели са младите хора и хората на средна възраст с афинитет към физическите активности и приключенията .

#### МЕРКИ:

- Насърчаване създаването на туристически спортно-развлекателни центрове;
- Изграждане и развитие на спортна инфраструктура;
- Популяризиране на активни дейности и спортни мероприятия с регионален и международен характер
- Изграждане на спортни навици и двигателен режим в младите хора;
- Популяризиране на община Търговище като туристическа дестинация чрез известни спортисти свързани с района;

- Изготвяне на туристически пакетни услуги включващи културен, еко, селски и др. видове туризъм.

### **Винен туризъм**

Виненият туризъм е специфична продуктова структура, който съчетава пътуване с мотив дегустация и търговия на вино с култура, история, красива природа и добра кухня. Традициите във винопроизводството и винената култура са характерни за района ни. Наличието на подходящи почви, благоприятен климат и особености на релефа създават добри условия за развитие на винарството и винен туризъм.

#### **МЕРКИ:**

- Увеличаване и обновяване качеството на лозарските масиви
- Утвърждаване и популяризиране на месни сортове
- Изграждане на партньорство между производители и дистрибутори
- Активна комуникация с туроператори
- Популяризиране и масовост в процеса на гроздобер , технологичен процес и дегустация чрез оформяне на комплексни туристически продукти

### **ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ**

- Ефективно туристическо развитие, подчинено на опазването, възстановяването и съхраняване на природното и културно-историческо наследство за бъдещите поколения;

- По-високо качество на живот на местното население в общината в икономически, социален и психологически аспект;

- Решаване на маркетингови задачи и постигане на стандартите за качество на предлаганите туристически услуги.

Планирането на дейностите по програмата за развитието на туризма за 2023 г. от Програмата за развитие на туризма в община Търговище трябва да бъдат реалистични: от една страна трябва да бъдат изпълними като заложен цели, а от друга страна, да бъдат осъществими като разполагаеми ресурси в условия на невъзможност за планиране и целеполагане.

Осъществяването на целите, заложен в програмата, изисква значителни финансови ресурси. Съгласно чл. 60, ал. 1 от Закона за туризма средствата за развитието на туризма в общините се набират от:

1. средства, предоставени за изпълнение на целеви програми и проекти;
2. средствата, събрани от туристическия данък;
3. дарения и помощи, средства по международни програми и споразумения, когато не е предвидено те да постъпят в държавния бюджет.

През 2024 г. са предвидени приходи от туристически данък в размер на 15 500 лв. Това е осреднената сума на база постъпилите приходи от този вид данък в предходните три години. През 2023 г. събраните средства са в размер на 16 811 лв., през 2022 г. са 16 055 лв. а през 2021 г. – 13 449 лв.

**ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА – ОБЩИНА  
ТЪРГОВИЩЕ**

дейности	срок	Отговорна организация	Прогнозна финансова стойност в лв.	
			От Общински /Република нски бюджет	От туристически данък
<b>1. ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА И ПОДДЪРЖАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩА ТЕХНИЧЕСКА И ТУРИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА</b>				
1.1 Регионален Исторически музей -Мисионис- арх.разкопки, реставрация и консервация -Ремонт сграда на Археологически музей гр.Търговище-ППР	12.2024г	Община Търговище Регионален Исторически музей	34 625  30 000	
1.2 Подновяване и изграждане на нова информационна и указателна инфраструктура в градска среда/насочващи съоръжения към туристически обекти	12.2024г	Община Търговище Туристически информационен център		2 000
1.3 Основен ремонт и обновяване на Художествена галерия “Никола Маринов“ гр. Търговище	12.2024г	Община Търговище Художествена галерия “Никола Маринов“ гр. Търговище	378 000	
<b>2. МАРКЕТИНГ И РЕКЛАМА</b>				
2.1 Участие в туристически изложения и борси в сраната	12.2024г	Община Търговище Туристически информационен център		1 000
2.2 Изработка, печат и разпространение на рекламни материали	12.2024г	Община Търговище Туристически информационен център		1 500
2.3 Маркетинг и реклама на Традиционен пролетен панаир Търговище	12.2024г	Община Търговище		2 000



			Туристически информацион ен център		
<b>3.ОРГАНИЗАЦИЯ И ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ</b>					
3.1	Издръжка Туристически информационен център	12.2024г	Община Търговище		7 500
3.2	Изработване на сувенири и рекламни артикули за продажба в ТИЦ	12.2024г	Община Търговище Туристически информационен център		1 500
<b>ОБЩО ЗА :</b>				<b>442 625</b>	<b>15 500</b>
<b>ОБЩО по чл.60 ал.2 от Закон за туризма</b>					<b>15 500</b>

Настоящата Програма за развитие на туризма в Община Търговище за 2024 г. е приета с Решение №....., Протокол № .... от.....2024г. на Общински съвет – Търговище.